

ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

Εμπορικές πράξεις-έμποροι-εμπορικές εταιρίες

Ορισμός του Εμπορικού Δικαίου (τμήμα του ιδιωτικού δικαίου)

Το **Εμπορικό Δίκαιο** αποτελεί κλάδο του Ιδιωτικού Δικαίου και περιλαμβάνει κανόνες οι οποίοι ρυθμίζουν τις οικονομικές συναλλαγές και την προσωπική κατάσταση των φορέων τους, όταν αυτές οι οικονομικές συναλλαγές είναι **εμπορικές πράξεις** και όταν οι φορείς τους είναι **έμποροι**.

Οι κανόνες του Εμπορικού Δικαίου είναι ειδικοί σε σχέση με τους κανόνες του Αστικού Δικαίου (εφαρμογή τους μεταξύ ιδιωτών):

=> Εφαρμόζονται στις εμπορικές σχέσεις **κατά προτεραιότητα** ως ειδικοί έναντι των κανόνων του Αστικού Δικαίου.

=> Οι κανόνες του Αστικού Δικαίου ως γενικοί εφαρμόζονται **συμπληρωματικά** όπου η εμπορική νομοθεσία δεν προβλέπει σχετική ρύθμιση.

Κλάδοι Εμπορικού Δικαίου: Δίκαιο εμπορικών εταιριών, Δίκαιο Ανταγωνισμού, Δίκαιο Σημάτων, Ναυτικό Δίκαιο, Δίκαιο ιδιωτικής Ασφάλισης, Δίκαιο αξιογράφων, Τραπεζικό Δίκαιο, Δίκαιο Κεφαλαιαγοράς, Πτωχευτικό Δίκαιο, Δίκαιο προστασίας καταναλωτή κ.ά.

Συστήματα προσδιορισμού του Εμπορικού Δικαίου

Συστήματα του Εμπορικού Δικαίου:

(α) **Αντικειμενικό Σύστημα:** Το Εμπορικό Δίκαιο είναι το Δίκαιο των εμπορικών πράξεων.

(β) **Υποκειμενικό Σύστημα:** Το Εμπορικό Δίκαιο είναι το Δίκαιο των εμπόρων.

Το σύστημα του ελληνικού Εμπορικού Δικαίου είναι **μικτό σύστημα:**

=> κατά κύριον λόγο αντικειμενικό και κατά δεύτερον υποκειμενικό.

Άρθρο 1 του Εμπορικού Νόμου: Έμποροι είναι όσοι ενεργούν εμπορικές πράξεις και κατά σύνηθες επάγγελμα έχουν την άσκηση εμπορίας.

ΕΝΝΟΙΑ και ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΠΡΑΞΕΩΝ

=> Εμπορικές πράξεις, σύμφωνα με το αντικειμενικό σύστημα, είναι εκείνες που **προσδιορίζονται από το νόμο** ως τέτοιες (αντικειμενικά εμπορικές πράξεις ή πρωτότυπα εμπορικές πράξεις).

=> Εμπορικές πράξεις **είναι εκείνες που γίνονται για χάρη άλλης κύριας πράξης που είναι αντικειμενικά ή πρωτότυπα εμπορική πράξη** (παράγωγα εξ αντικειμένου εμπορικές πράξεις)-Αρχή του παρεπόμενου ή παρακολουθήματος (=εμπορικοποίηση αστικών πράξεων) η οποία ισχύει και αντίστροφα (=αστικοποίηση εμπορικών πράξεων).

=> Εμπορικές πράξεις, σύμφωνα με το υποκειμενικό σύστημα, είναι **εκείνες που γίνονται από εμπόρους για χάρη της εμπορίας τους** ανεξαρτήτως του εμπορικού ή όχι χαρακτήρα των πράξεων (υποκειμενικά εμπορικές πράξεις ή παράγωγα εξ υποκειμένου εμπορικές πράξεις).

Αμφιμερώς και ετερομερώς εμπορικές πράξεις

Κριτήριο διάκρισης εάν είναι εμπορική η πράξη και για τους δύο συμβαλλόμενους (αμφιμερώς εμπορική πράξη) ή μόνο για τον ένα (ετερομερώς εμπορική πράξη).

Σημασία έχει εάν ο κάθε συναλλασσόμενος ξεχωριστά ενεργεί πράξη που μπορεί να χαρακτηριστεί ως εμπορική.

=> Οι συνέπειες της εμπορικότητας της πράξης εφαρμόζονται μόνο σε εκείνον για τον οποίο η πράξη είναι εμπορική

Αντικειμενικά ή πρωτότυπα εμπορικές πράξεις

Ο νόμος θεωρεί ως εμπορικές τις ακόλουθες πράξεις:

1. **Αγορά** (όχι πρωτότυπη κτήση) **με σκοπό τη μεταπώληση προϊόντων γης ή τέχνης** (έναντι ανταλλάγματος) είτε ακατέργαστα είτε μετά από κατεργασία ως χειροτεχνήματα. Άρα, δεν είναι εμπορικές οι γεωργικές, κτηνοτροφικές, αλιευτικές, εξορυκτικές και υλοτομικές εργασίες, η καλλιτεχνική και πνευματική εργασία.
2. **Επιχείρηση προμήθειας** (=ο προμηθευτής πρώτα βρίσκει αγοραστή και μετά το προς προμήθεια πράγμα).
3. **Επιχείρηση παραγγελίας** (=ο παραγγελιοδόχος αναλαμβάνει τη σύναψη συμβάσεων με τρίτους στο όνομα του παραγγελιοδόχου αλλά για λογαριασμό του εντολέα)
4. **Επιχείρηση χειροτεχνίας** (=η έναντι αμοιβής επεξεργασία ξένης πρώτης ύλης)
5. **Επιχείρηση πρακτορείας** (=επιμέλεια υποθέσεων άλλου)
6. **Επιχείρηση μετακόμισης ή μεταφοράς**
7. **Επιχείρηση πλειστηρίασης**

Αντικειμενικά ή πρωτότυπα εμπορικές πράξεις

8. **Επιχείρηση δημοσίων θεαμάτων** (=παροχή στο κοινό ψυχαγωγίας έναντι ανταλλάγματος)
9. **Κολλυβιστικές εργασίες** (=η έναντι προμήθειας ανταλλαγή χρημάτων και νομισμάτων)
10. **Τραπεζικές εργασίες**
11. **Αποστολές χρημάτων από τόπο σε τόπο**
12. **Πράξεις επί συναλλαγματικών**
13. **Επιχείρηση μεσιτείας** (=υπόδειξη ευκαιρίας για κατάρτιση σύμβασης)
14. **Συναλλαγές μεταξύ εμπόρων**
15. **Θαλάσσιο εμπόριο** (επιχείρηση κατασκευής πλοίου, αγορά και πώληση πλοίου, μεταπώληση πλοίου, θαλάσσιες αποστολές, αγοραπωλησία εξαρτημάτων πλοίου και ζωοτροφών, ναύλωση και ασφάλιση πλοίου, σύμβαση ναυτολόγησης (=μίσθωση εργασίας πληρώματος), συναλλαγές που αφορούν τη ναυτική εταιρία).

Τεκμήριο εμπορικότητας

Όλες οι συνήθεις συναλλαγές που γίνονται από έμπορο **τεκμαίρεται** ότι γίνονται για χάριν της εμπορίας του κι άρα ότι είναι εμπορικές.

Επειδή υπάρχει το τεκμήριο εμπορικότητας για τις πράξεις του εμπόρου, το **βάρος απόδειξης** ότι δεν είναι κάποια πράξη εμπορική, το έχει πάντα ο έμπορος.

Εξαιρέσεις:

=> όταν πρόκειται για αμιγώς αστική πράξη (π.χ. μεταβίβαση ακινήτου στα παιδιά του λόγω γονικής παροχής)

=> όταν πρόκειται για πράξη που από το νόμο αποκλείεται της εμπορικότητας (π.χ. γεωργική, πτηνοτροφική παραγωγή κ.ά.)

Συνέπειες εμπορικότητας μιας πράξης

Ο χαρακτηρισμός μιας πράξης ως εμπορικής και οι συνέπειες που έχει ο συγκεκριμένος χαρακτηρισμός είναι δυσμενέστερες για το πρόσωπο που διενεργεί τη συγκεκριμένη πράξη.

=> **δεν** επιτρέπεται και δεν έχει καμία νομική ισχύ ο χαρακτηρισμός ή ο αποχαρακτηρισμός από τους ίδιους τους συμβαλλόμενους μιας πράξης ως εμπορικής ή μη.

Ειδικότερα:

=> Προσδίδει την εμπορική ιδιότητα στο πρόσωπο που τη μετέρχεται κατά σύνηθες επάγγελμα κι εφόσον έχει σκοπό την εμπορία, με ό,τι αυτό συνεπάγεται (πχ. δυνατότητα πτώχευσης) (βλ. παρακάτω, "*Συνέπειες της εμπορικής ιδιότητας*").

=> Για τις αξιώσεις από εμπορική αιτία εφαρμόζεται η πενταετής παραγραφή και όχι η εικοσαετής που είναι ο γενικός κανόνας.

=> Οι απαιτήσεις μεταξύ εμπόρων, κατ' εξαίρεση του γενικού κανόνα, θα φέρουν τόκο από την ημέρα που το χρέος έγινε απαιτητό, εφόσον το χρέος πηγάζει από εμπορική πράξη και για τους δύο συμβαλλόμενους εμπόρους.

ΕΜΠΟΡΟΣ

Για τον προσδιορισμό της εμπορικής ιδιότητας ισχύουν **παραλλήλως δύο συστήματα**:

=> Το **ουσιαστικό σύστημα**: Έμπορος είναι όποιος προβαίνει κατά σύνηθες επάγγελμα σε πράξεις εμπορικές (άρθρο 1 του Εμπορικού Νόμου)

και

=> Το **τυπικό σύστημα**: Έμποροι είναι ορισμένα πρόσωπα από το νόμο, χωρίς να ενδιαφέρει εάν πράγματι ασκούν εμπορικές πράξεις κατά σύνηθες επάγγελμα. Τέτοια είναι για παράδειγμα η Ανώνυμη Εταιρία, η ΕΠΕ, η ΙΚΕ, ο συνεταιρισμός, από την ημέρα της ολοκλήρωσης των διατυπώσεων που προβλέπονται για τη σύστασή τους, ο χρηματιστής κ.ά.

Έμπορος σύμφωνα με το ουσιαστικό σύστημα

"Όποιος προβαίνει **κατά σύνηθες επάγγελμα** σε εμπορικές πράξεις":

=> Απαιτείται άσκηση εμπορίας κατά τρόπο **διαρκή**, όχι δηλαδή ευκαιριακό (π.χ. ευκαιριακή άσκηση μεσιτείας)

και

=> **με πρόθεση** άσκησης επαγγέλματος εμπορίας

Συνεπώς:

=> Δεν αποκλείεται η άσκηση άλλου παράλληλου επαγγέλματος

=> Έμπορος γίνεται κι αυτός που το κύριο επάγγελμά του δεν είναι εμπορικό, ακόμη κι αν η νομοθεσία που διέπει το κύριο επάγγελμά του, απαγορεύει τη διενέργεια εμπορικών πράξεων (βλ. παρακάτω, "*Ασυμβίβαστα*") (π.χ. Ένας δημόσιος υπάλληλος που εκμεταλλεύεται ταβέρνα στην Κηφισιά ή μίνι μάρκετ στα Πατήσια αποκτά την εμπορική ιδιότητα, ενώ ο Δημοσιοϋπαλληλικός Κώδικας το απαγορεύει).

=> Θα πρέπει να προβαίνει για δικό του λογαριασμό. Αν προβαίνει για λογαριασμό άλλου, τότε είναι αντιπρόσωπος του άλλου (εκτελεστικό όργανο) και δεν αποκτά την εμπορική ιδιότητα. Ο άλλος (ο αντιπροσωπευόμενος) βέβαια την αποκτά. Συνεπώς, η άσκηση εμπορικών πράξεων μέσω αντιπροσώπου δεν αποκλείεται από το νόμο. Δηλ. δεν απαιτείται οι εμπορικές πράξεις να γίνονται αυτοπροσώπως από το συμβαλλόμενο που τις ασκεί.

Αντίστροφα, θα αποκτούσε και ο αντιπρόσωπος την εμπορική ιδιότητα (εμπορικός αντιπρόσωπος), εάν η σχέση που τον συνδέει με τον εντολέα του ήταν εμπορική. Δηλαδή, εάν προέβαινε συγχρόνως σε εμπορικές πράξεις τόσο για τον αντιπροσωπευόμενο όσο και για την άσκηση της δικής του εμπορίας (=διαμεσολάβηση στις πωλήσεις του αντιπροσωπευόμενου).

Έμπορος σύμφωνα με το ουσιαστικό σύστημα

Φαινόμενος έμπορος ή «αχυράνθρωπος»:

=>Και ο φαινόμενος έμπορος ή αχυράνθρωπος αποτελεί το εκτελεστικό όργανο άλλου προσώπου, όμως έναντι των τρίτων φαίνεται ότι ενεργεί για δικό του λογαριασμό, καθώς φαίνεται μόνο ο αχυράνθρωπος κι όχι το κρυπτόμενο πρόσωπο, του οποίου η ταυτότητα δεν αποκαλύπτεται και για το λογαριασμό του οποίου ενεργεί ο αχυράνθρωπος.

Ωστόσο, επειδή προέχει η ασφάλεια και η προστασία των τρίτων (=αυτών που συναλλάσσονται με εμπόρους) η οποία αρχή διέπει όλο το Εμπορικό Δίκαιο, **τόσο ο φαινόμενος όσο και το κρυπτόμενο πρόσωπο αποκτούν την εμπορική ιδιότητα**, ανεξάρτητα από τη βούληση του πρώτου να την αποκτήσει ή όχι.

Ωστόσο, εάν ο κρυπτόμενος ακολουθήσει ένα προβλεπόμενο σχήμα (π.χ. αφανής εταίρος αφανούς εταιρίας), τότε ο ίδιος δεν αποκτά την εμπορική ιδιότητα. Μόνο ο εμφανής εταίρος την αποκτά ο οποίος είναι συνέταιρός του.

Εμπορική ικανότητα

Βασική προϋπόθεση για την **κτήση της εμπορικής ιδιότητας** από κάποιον είναι η ικανότητα για διενέργεια δικαιοπραξιών (δικαιοπρακτική ικανότητα).

Είναι διαφορετικό το θέμα της απόκτησης της εμπορικής ιδιότητας από την ικανότητα διενέργειας εμπορικών πράξεων. Η απόκτηση της εμπορικής ιδιότητας προϋποθέτει τη **χωρίς περιορισμό δυνατότητα άσκησης εμπορικών πράξεων** που ένας ανήλικος δεν έχει. Συνεπώς, μόνο εκείνος που έχει συμπληρώσει τα 18 του χρόνια, δύναται να αποκτήσει την εμπορική ιδιότητα.

Περιπτώσεις περιορισμένα ικανών για δικαιοπραξία με βάση την ηλικία:

Κατά τον Αστικό Κώδικα, θεωρείται απολύτως ανίκανος για δικαιοπραξία μόνο εκείνος που δεν έχει συμπληρώσει το 10ο έτος. Ο ευρισκόμενος μεταξύ του 10^{ου} έτους συμπληρωμένου και του 14^{ου} έτους δύναται να προβαίνει σε εμπορικές πράξεις με τον περιορισμό ότι από τις σχετικές δικαιοπραξίες αποκτά μόνο έννομο όφελος. Εφόσον μάλιστα έχει συμπληρώσει και το 14^ο έτος, δύναται να διαθέτει ελεύθερα και ό,τι του δόθηκε.

Ασυμβίβαστα

Υπάρχουν ειδικοί νόμοι που απαγορεύουν σε ορισμένες κατηγορίες π.χ. δημοσίους υπαλλήλους, δικηγόρους, δικαστικούς λειτουργούς, συμβολαιογράφους, κληρικούς κ.ά. την άσκηση εμπορίας. Π.χ. με βάση την παρ. 3 του άρθρου 31 του ν. 3528/2007 (δημοσιοϋπαλληλικός κώδικας), απαγορεύεται στο δημόσιο υπάλληλο η κατ' επάγγελμα άσκηση εμπορίας.

Ωστόσο, οποιαδήποτε **απαγόρευση εμπορίας** και αν θέτουν ειδικοί νόμοι για ορισμένα επαγγέλματα γίνονται **για τους σκοπούς των νόμων αυτών** και **δεν επηρεάζουν την κτήση της εμπορικής ιδιότητας**. Συνεπώς, και οι κατηγορίες αυτές, εφόσον συντρέχουν και οι λοιπές προϋποθέσεις του εμπορικού νόμου για την απόκτηση της εμπορικής ιδιότητας, αποκτούν την εμπορική ιδιότητα.

Διαφορετική αντιμετώπιση του ζητήματος θα οδηγούσε στο ακόλουθο παράδοξο: στην επιβράβευση του δημοσίου υπαλλήλου που παρά την απαγόρευση ασκούσε κατ' επάγγελμα εμπορικές πράξεις, μέσω της μη αναγνώρισης της κτήσης της εμπορικής ιδιότητας και της μη εφαρμογής σε αυτόν της επώδυνης κήρυξης του σε πτώχευση, η οποία εφαρμόζεται, μόνο όταν συντρέχει εμπορική ιδιότητα στα φυσικά πρόσωπα.

Συνέπειες της εμπορικής ιδιότητας

- => Οι αστικές πράξεις που διενεργεί ο έμπορος, εάν γίνονται για χάριν της εμπορίας του, καθίστανται παράγωγα εξ υποκειμένου εμπορικές.
- => Κήρυξη σε κατάσταση πτώχευσης, όπου στην πτωχευτική του περιουσία υπάγεται και η αστική του περιουσία.
- => Για τις εμπορικές συναλλαγές του εμπόρου και τις απαιτήσεις που γεννώνται από αυτές, ως «κατοικία» του εμπόρου κατά το νόμο θεωρείται ο τόπος της επαγγελματικής του εγκατάστασης.
- => Εγγραφή στο Εμπορικό Επιμελητήριο
- => Τήρηση εμπορικών βιβλίων
- => Κατά παρέκκλιση του γενικού κανόνα της εικοσαετούς παραγραφής, αξιώσεις από ορισμένες εμπορικές πράξεις (πχ πώληση, ανταλλαγή, παραγγελία) υπόκεινται σε πενταετή παραγραφή.
- => Υπαγωγή σε ειδικό φορολογικό καθεστώς
- => Προσωπική κράτηση εμπόρου για χρηματικές απαιτήσεις από εμπορική αιτία υπό προϋποθέσεις
- => Μεταξύ εμπόρων για χρέος από εμπορική αιτία *«και για τους δύο»* (δηλ. αμφιμερώς εμπορική ενοχή) οι νόμιμοι τόκοι αρχίζουν να τρέχουν *«από την ημέρα που το χρέος έγινε απαιτητό»*, χωρίς δηλαδή να απαιτείται όχληση του οφειλέτη.
- => Ο ανατοκισμός μεταξύ εμπόρων είναι επιτρεπτός σε ευρύτερη έκταση απ' ό τι γίνεται δεκτός κατά το κοινό δίκαιο.

Απώλεια της εμπορικής ιδιότητας

Εάν αποκτήθηκε με το ουσιαστικό σύστημα, η εμπορική ιδιότητα αποβάλλεται:

=> όταν παύσει ο έμπορος να ασκεί κατά σύνηθες επάγγελμα εμπορικές πράξεις (π.χ.η προσωρινή διακοπή διενέργειας εμπορικών πράξεων, για παράδειγμα λόγω στράτευσης, δεν θα πρέπει από μόνη της να επιφέρει αποβολή της εμπορικής ιδιότητας).

=> όταν η δικαιοπρακτική ικανότητα παύσει να υπάρχει

=> με την πτώχευση

=> με το θάνατο για φυσικά πρόσωπα

=> με τη λύση και περάτωση της εκκαθάρισης, για τις εταιρίες.

Εάν αποκτήθηκε με το τυπικό σύστημα, η εμπορική ιδιότητα αποβάλλεται:

=> με λύση και περάτωση της εκκαθάρισης μετά τη λύση της εταιρίας

=> με πτώχευση

=> με το θάνατο ή με ανάκληση της άδειας για φυσικά πρόσωπα που με νόμο έγιναν έμποροι (π.χ. χρηματιστές)

Γραπτή Εργασία 2 (Εμπορικό Δίκαιο)

Γενικές οδηγίες για την εργασία

Και οι δύο ερωτήσεις είναι υποχρεωτικές και έχουν ίδια βαθμολογική βαρύτητα. Η εργασία δεν θα πρέπει να υπερβαίνει τις 1.500 λέξεις. Οι εργασίες πρέπει να είναι επιμελημένες και ευανάγνωστες ώστε να μη κουράζουν τον αναγνώστη. Αυτό που έχει ιδιαίτερη σημασία σε μία επιτυχημένη εργασία είναι να αντανακλά την πλήρη κατανόηση και γνώση του θέματος από τον φοιτητή και όχι να αποτελεί συρραφή πληροφοριών. Σε κάθε περίπτωση απαγορεύεται η λογοκλοπή και οποιαδήποτε μορφή αντιγραφής. Γενικές οδηγίες για την εκπόνηση των εργασιών στην ΠΔΕ 404 μπορείτε να αναζητήσετε στην πλατφόρμα της θεματικής ενότητας. Καταληκτική ημερομηνία παραλαβής των εργασιών: **05.12.2016.**

Γραπτή Εργασία 2 (Εμπορικό Δίκαιο)

Θέμα

- 1.Ο δικηγόρος Α, που διατηρεί επιχείρηση χρηματοπιστολών σε τακτική βάση, παύει την πληρωμή των χρεών του. Ο Δ, ιδιοκτήτης του ακινήτου, όπου ο Α έχει εγκαταστήσει την επιχείρηση χρηματοπιστολών και που έχει απαίτηση από πολλά ενοίκια, ζητά από το πρωτοδικείο την πτώχευση του Α. Ο Α αντιτείνει (α) ότι δεν είναι έμπορος, (β) ότι η απαίτηση για καταβολή ενοικίων δεν αποτελεί εμπορική απαίτηση. Αξιολογείστε τους ισχυρισμούς των Α και Δ.
- 2.Επίσης, ο ανωτέρω δικηγόρος Α αναλαμβάνει συστηματικά να βρίσκει αγοραστές για τις επιχειρήσεις και τα ακίνητα πελατών του, εισπράττει δε αμοιβή την οποία ο ίδιος χαρακτηρίζει ως αμοιβή για νομικές συμβουλές. Πως θα χαρακτηρίζατε τη συγκεκριμένη δράση του Α; Αιτιολογείστε τις απαντήσεις σας.

Γραπτή Εργασία 2 (Εμπορικό Δίκαιο)

Πηγές

Για την εκπόνηση της εργασίας θα πρέπει να συμβουλευτείτε τις παρακάτω πηγές:

- Ευ.Περάκη, Γενικό Μέρος του Εμπορικού Δικαίου, Νομική Βιβλιοθήκη 2000.
- Ι.Ρόκα, Εμπορικό Δίκαιο, Γενικό Μέρος, 4η έκδοση, Νομική Βιβλιοθήκη, 2011.
- Σημειώσεις ΑΠΚΥ 2016 για την ΠΔΕ 404.

- Καλή επιτυχία!

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟ ΔΙΚΑΙΟ ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΙΩΝ

Ενώσεις προσώπων: Κύριο χαρακτηριστικό των ενώσεων προσώπων είναι ότι, τουλάχιστον κατά το χρόνο της σύστασής τους, δεν υπάρχει αντίθεση συμφερόντων, επειδή όλοι επιδιώκουν τον ίδιο κοινό σκοπό, υπάρχει δηλαδή η λεγόμενη κοινωνία σκοπού.

Κατηγορίες ενώσεων προσώπων: Στις ενώσεις προσώπων ανήκουν, η αστική εταιρία και το σωματείο.

Η αστική εταιρία συνιστά το κυριότερο είδος ένωσης προσώπων με μικρό και κλειστό αριθμό μελών, δηλ. με **ατομικιστική δομή**.

Το σωματείο αποτελεί το κυριότερο είδος ένωσης προσώπων με **σωματειακή δομή**.

Οι εταιρικοί τύποι που αναγνωρίζει η ελληνική έννομη τάξη, υπάγονται σε μια από τις δύο αυτές κατηγορίες ενώσεων προσώπων.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟ ΔΙΚΑΙΟ ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΙΩΝ

ΕΤΑΙΡΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ: Τι ρυθμίζει?

- ΤΙΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΕΤΑΙΡΙΚΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΩΝ
- ΤΙΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΕΤΑΙΡΙΚΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ
- ΤΙΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΩΝ ΜΕ ΤΟΥΣ ΤΡΙΤΟΥΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟ ΔΙΚΑΙΟ ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΙΩΝ

Εταιρία: συνιστά κάθε ένωση προσώπων ιδιωτικού δικαίου, η οποία ιδρύεται με δικαιοπραξία και έχει προορισμό την επιδίωξη ορισμένου κοινού σκοπού.

Εταιρική σύμβαση : είναι η σύμβαση εκείνη, με την οποία αφενός ιδρύεται η εταιρία κι αφετέρου από αυτήν διέπεται η εταιρία ως ένωση προσώπων.

Εταιρίες

Ομόρρυθμη εταιρία (άρθρα 249 ως 269 Ν 4072/12) «όλοι οι εταίροι της ευθύνονται προσωπικά, απεριόριστα και εις ολόκληρον για τις εταιρικές υποχρεώσεις»

Ετερόρρυθμη εταιρία (άρθρα 271 έως 283 Ν 4072/12) «ένας τουλάχιστον από τους εταίρους ευθύνεται περιορισμένα, ενώ ένας τουλάχιστον άλλος από τους εταίρους ευθύνεται για τις εταιρικές υποχρεώσεις απεριόριστα»

Η κατά μετοχές ετερόρρυθμη εταιρία (άρθρ. 284 Ν 4072/12) «Πρόκειται για ετερόρρυθμη εταιρία, η οποία έχει επίσης δύο κατηγορίες εταίρων, ήτοι ομόρρυθμους και ετερόρρυθμους» και οι εισφορές τους ενσωματώνονται σε μετοχές.

Εταιρίες

-Η αφανής ή συμμετοχική ή εσωτερική εταιρία (άρθρα 285 έως 292 Ν 4072/12) «Υπάρχει ως εταιρία μόνο στις σχέσεις μεταξύ των συνεταιίρων, προς τα έξω η σχέση αυτή δεν εμφανίζεται»

-Ανώνυμη εταιρία (ν. 2190/1920 περί ανωνύμων εταιριών, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει)

«το ελάχιστο κεφάλαιό της, είναι 24.000 ευρώ και για τις εταιρικές υποχρεώσεις ευθύνεται μόνο το νομικό πρόσωπο της εταιρίας με την περιουσία του, ενώ οι μέτοχοι δεν έχουν καμία ευθύνη. Χρειάζονταν δύο τουλάχιστον πρόσωπα για τη σύστασή της. Από το 2007 μπορεί να συσταθεί κι από ένα μόνο πρόσωπο.

-Η εταιρία περιορισμένης ευθύνης (ν. 3190/1955, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει)

«Για τα εταιρικά χρέη ευθύνεται μόνον το νομικό πρόσωπο της εταιρίας με την περιουσία του». Μετά την τελευταία τροποποίηση του νόμου, η επε μπορεί πλέον να συσταθεί και με μηδενικό κεφάλαιο.

Εταιρίες

-Μονοπρόσωπη εταιρία περιορισμένης ευθύνης : «επε που μπορεί εξ αρχής να συσταθεί με ένα μόνο πρόσωπο». Κατά τα λοιπά ισχύει ό,τι και στην επε.

-Η Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρία (ΙΚΕ) (άρθρα 43 έως 120 του Ν 4072/2012). Συστήνεται από ένα ή περισσότερα πρόσωπα.

-Η ναυτική εταιρία (Ν. 959/1979 περί ναυτικής εταιρίας)

-Συμπλοιοκτησία (Κώδικας Ιδιωτικού Ναυτικού Δικαίου/ άρθρα 10-36) «είναι μια εταιρία χωρίς νομική προσωπικότητα, η οποία έχει πάντοτε τον ίδιο συγκεκριμένο σκοπό: τη συνεκμετάλλευση κοινού πλοίου»

-Συνεταιρισμός (άρθρο 293 του Ν. 4072/2012) «εταιρία με νομική προσωπικότητα, που έχει μεταβλητό κεφάλαιο και μεταβλητό αριθμό συνεταιίρων»

Εταιρίες

Αστική εταιρία

- δεν έχει νομική προσωπικότητα
- συμμετοχή σε αυτήν μικρού αριθμού ατόμων

Σωματείο

- πολυμελής ένωση προσώπων, η οποία εκ του νόμου πρέπει να αποτελείται από τουλάχιστον είκοσι τουλάχιστον μέλη
- έχει νομική προσωπικότητα

Εταιρίες

Προσωπικές εταιρίες

- Κυριαρχική σημασία έχει η προσωπική συμβολή του κάθε εταίρου στη λειτουργία της εταιρίας
- Ισχύει η αρχή της ισότητας των εταίρων

Κεφαλαιουχικές εταιρίες

- Βαρύνουσα σημασία έχει η εξασφάλιση και η διατήρηση του κεφαλαίου
- Οι εταίροι δεν έχουν προσωπική ευθύνη για τις εταιρικές υποχρεώσεις έναντι των τρίτων
- Οι αποφάσεις λαμβάνονται κατά πλειοψηφία, με βάση το ποσοστό συμμετοχής του καθενός στο κεφάλαιο της εταιρίας

Εταιρίες- Νομική Προσωπικότητα

Έχουν:

- ❖ προσωπικές εταιρίες
- ❖ κεφαλαιουχικές εταιρίες
- ❖ σωματείο

Δεν έχουν:

- ❖ αφανής εταιρία
- ❖ αστική εταιρία

Συνέπειες απόκτησης νομικής προσωπικότητας από μία εταιρεία

- ❖ Έχει **όργανα**, με τα οποία σχηματίζεται και εκδηλώνεται **η βούλησή της**. Συναλλάσσεται η ίδια με τους τρίτους και αποκτά δικαιώματα και υποχρεώσεις ως αυτοτελές πρόσωπο. Άλλωστε, **ευθύνεται η ίδια** η εταιρία και για τις αδικοπραξίες των οργάνων που την εκπροσωπούν (άρθρο 71 ΑΚ).
- ❖ Δική της **επωνυμία**.
- ❖ Δική της **περιουσία**, αυτοτελή και ανεξάρτητη από την περιουσία των εταίρων της. Ως εκ τούτου, για τις εταιρικές υποχρεώσεις της δύναται να ευθύνεται η ίδια μόνον και όχι οι εταίροι.
- ❖ Δική της **έδρα**, από την οποία καθορίζεται το δικαστήριο στο οποίο ενάγεται και επίσης έχει δική της ιθαγένεια (εθνικότητα).
- ❖ Ικανότητα να είναι **διάδικος** και την ικανότητα παράστασης στο δικαστήριο.
- ❖ Εφαρμόζονται συμπληρωματικά οι **διατάξεις του Αστικού Κώδικα** περί νομικών προσώπων.

Συνέπειες της εμπορικής ιδιότητας της εταιρίας

- => Η κήρυξη της εταιρίας σε πτώχευση για τα εμπορικά της χρέη
- => Η υποχρέωση τήρησης εμπορικών βιβλίων
- => Η ύπαρξη ειδικής εμπορικής κατοικίας
- => Η υποχρέωση καταβολής τόκου υπερημερίας από τότε που το χρέος κατέστη απαιτητό, χωρίς να απαιτείται όχληση.

ΟΜΟΡΡΥΘΜΗ ΕΤΑΙΡΙΑ

«Ομόρρυθμη είναι η εταιρία με νομική προσωπικότητα που επιδιώκει εμπορικό σκοπό και για τα χρέη της οποίας ευθύνονται παράλληλα όλοι οι εταίροι απεριόριστα και εις ολόκληρον»

- ❖ Είναι εταιρία **προσωπική**
- ❖ Η οε αποτελεί εταιρία **εμπορική κατά το ουσιαστικό σύστημα**
- ❖ Έχει **νομική προσωπικότητα**
- ❖ Έχει **δική της περιουσία**
- ❖ Έχει την **ικανότητα διαδικού** και την **ικανότητα παράστασης.**

Η νομική φύση της ευθύνης των ομόρρυθμων εταίρων

- ❖ **Απεριόριστη** η ευθύνη
- ❖ **Πρωτογενής**
- ❖ **Ευθεία ή άμεση**, υπό την έννοια ότι οι εταίροι ευθύνονται ευθέως έναντι του εταιρικού δανειστή και όχι απλώς έναντι της εταιρίας για την καταβολή συμπληρωματικών εισφορών προς κάλυψη των (λοιπών) εταιρικών υποχρεώσεων.
- ❖ Ευθύνη **εις ολόκληρον**. Οι ομόρρυθμοι εταίροι ευθύνονται εις ολόκληρον τόσο μεταξύ τους όσο κι ο καθένας ατομικά μαζί με την ομόρρυθμη εταιρία για την αποπληρωμή των εταιρικών υποχρεώσεων.

Τύπος κατάρτισης της εταιρικής σύμβασης

- ❖ Ο **έγγραφος τύπος** είναι απαραίτητο στοιχείο για τη σύσταση της οε.
- ❖ Ιδιωτικό το έγγραφο, εκτός εάν για το είδος της εισφοράς κάποιου από τους εταίρους απαιτείται δημόσιο έγγραφο, συνήθως συμβολαιογραφικό έγγραφο.
- ❖ Στο μέτρο που το εν λόγω έγγραφο περιέχει τους βασικούς όρους λειτουργίας της οε, ονομάζεται **καταστατικό**.
- ❖ Η εταιρική επωνυμία είναι απαραίτητο να σχηματίζεται με βάση τις **αρχές της αλήθειας, της διάρκειας και της ενότητας**.
- ❖ **Καταχώριση στο Γ.Ε.Μ.Η.**-Απόκτηση νομικής προσωπικότητας

ΟΜΟΡΡΥΘΜΗ ΕΤΑΙΡΙΑ

- ❖ Ανάγκη εμφάνισης της εταιρίας στις συναλλαγές της με μία, μόνη και συγκεκριμένη επωνυμία.
- ❖ Αν δεν ορίζεται συγκεκριμένος τόπος έδρας της οε, τότε ως τέτοιος λογίζεται ο τόπος όπου έχει εγκατασταθεί και λειτουργεί η διοίκησή της.
- ❖ Απαραίτητο στοιχείο της εταιρικής σύμβασης είναι η ανάληψη υποχρέωσης από όλους τους εταίρους να επιδιώξουν συγκεκριμένο σκοπό.

ΟΜΟΡΡΥΘΜΗ ΕΤΑΙΡΙΑ

- ❖ Με βάση το ν. 4072/2012, την έξοδο του εταίρου από την οε μπορεί να επιφέρει, εφόσον δεν υπάρχει αντίθετη καταστατική πρόβλεψη, ο θάνατος, η πτώχευση και η υποβολή του εταίρου σε δικαστική συμπαράσταση.
- ❖ Παρέχεται η δυνατότητα η εταιρική σύμβαση να προβλέπει και άλλα γεγονότα που συνεπάγονται την έξοδο του εταίρου από την εταιρία. Έξοδος του εταίρου μπορεί να γίνει ακόμη και με δήλωσή του προς την εταιρία.

ΟΜΟΡΡΥΘΜΗ ΕΤΑΙΡΙΑ

- ❖ Κάθε εταίρος έχει δικαίωμα να συμμετέχει ενεργά στη λήψη αποφάσεων σχετικών με θέματα που αφορούν στις υποθέσεις της οε.
- ❖ Οι αποφάσεις στην οε λαμβάνονται με συμφωνία όλων των εταίρων.
- ❖ Η διάταξη περί δικαιώματος ελέγχου και πληροφόρησης στην οε είναι αναγκαστικού δικαίου.
- ❖ Δικαίωμα απολήψεως: στην εταιρική σύμβαση μπορεί να προβλέπεται ότι διανέμονται κέρδη και πριν από το τέλος της εταιρικής χρήσης με βάση προσωρινό λογαριασμό.
- ❖ Προϊόν εκκαθάρισης αποτελεί η εταιρική περιουσία, η οποία απομένει μετά την εξόφληση των εταιρικών χρεών και την απόδοση των εισφορών.

ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΙΑ

«Με τον όρο ΑΕ εννοείται η εμπορική κεφαλαιουχική εταιρία που έχει νομική προσωπικότητα, στην οποία η εταιρική ιδιότητα δεν σημαίνει προσωπική ευθύνη του φορέα της για τις υποχρεώσεις της ΑΕ, ενώ ταυτόχρονα η εταιρική ιδιότητα δύναται να ενσωματώνεται σε μετοχές με ευχέρεια μεταβιβαζόμενες, οι οποίες συνιστούν τμήματα του εταιρικού κεφαλαίου.»

ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΙΑ

- ❖ Έχει κερδοσκοπικό σκοπό.
- ❖ Η οργάνωση και λειτουργία της αε ούτε ταυτίζεται ούτε επηρεάζεται από τα πρόσωπα των εταίρων.
- ❖ Αποκτά την εμπορική της ιδιότητα από μόνο το γεγονός ότι ορίζεται στο νόμο ως εμπορική (τυπικό σύστημα)
- ❖ Η νομική προσωπικότητα της αε αποκτάται από την καταχώριση στο ΜΑΕ και, μετά τη θέση σε λειτουργία του ΓΕΜΗ, από την καταχώρισή της σε αυτό.
- ❖ Το καταστατικό της ΑΕ πρέπει να περιβληθεί τον τύπο του συμβολαιογραφικού εγγράφου, ο οποίος, σύμφωνα με το ν. 2190/1920, είναι συστατικός τύπος.

ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΙΑ

- ❖ Στο καταστατικό της αε πρέπει οπωσδήποτε να αναγράφεται η **εταιρική επωνυμία**, ο **σκοπός** της αε, η **έδρα** της αε, η διάρκεια της αε, καθώς και ορισμένα ακόμη στοιχεία.
- ❖ Η εταιρική επωνυμία της αε σχηματίζεται υποχρεωτικά από το είδος της επιχείρησης την οποία ασκεί η αε
- ❖ Η αε είναι πάντοτε **περιορισμένης χρονικής διάρκειας**.
- ❖ Η **εγγραφή στο ΓΕΜΗ** της αε έχει συστατικό χαρακτήρα.
- ❖ Αυτό σημαίνει ότι με την εγγραφή στο ΓΕΜΗ η αε **αποκτά νομική προσωπικότητα**.

ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΙΑ

Σκοπός της α.ε.:

=>το αντικείμενο των δραστηριοτήτων της εταιρίας το οποίο θα πρέπει να είναι σύμφωνο με το νόμο.

ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΙΑ-ΑΚΥΡΟΤΗΤΑ

- ❖ Πριν τη δημοσίευσή της στο ΓΕΜΗ, αε δεν μπορεί να υπάρξει ούτε **de facto**.
- ❖ Η αε κηρύσσεται άκυρη με δικαστική απόφαση, εφόσον ο σκοπός που επιδιώκεται με τη σύστασή της είναι παράνομος ή αντίκειται στη δημόσια τάξη, καθώς επίσης και όταν είτε όλοι οι ιδρυτές είτε ο μοναδικός ιδρυτής ήταν ανίκανοι για δικαιοπραξία κατά τη σύναψη του καταστατικού.
- ❖ Στις περιπτώσεις μη τήρησης των διατάξεων των σχετικών με την εταιρική επωνυμία και το σκοπό της εταιρίας.
- ❖ Σε ό,τι αφορά τις σχετικές με το ύψος και τον τρόπο καταβολής του κεφαλαίου διατάξεις.
- ❖ Στις περιπτώσεις που δεν έχει δοθεί από τη Διοίκηση άδεια σύστασης και δεν έχει προηγηθεί έγκριση του καταστατικού, όπου κατά νόμο απαιτείται.

Διάκριση του μετοχικού κεφαλαίου από την εταιρική περιουσία

Μετοχικό Κεφάλαιο

- ❖ Ισούται με το άθροισμα της αξίας των εισφορών των μετόχων
- ❖ Σταθερό μέγεθος
- ❖ Το κατώτατο όριο του μετοχικού κεφαλαίου κάθε αε καθορίζεται στα 24.000 ευρώ

Εταιρική Περιουσία

- ❖ Περιλαμβάνει τα περιουσιακά στοιχεία που ανήκουν στην εταιρία.
- ❖ Μεταβλητό μέγεθος
- ❖ Η ονομαστική αξία κάθε μετοχής δεν μπορεί να είναι μικρότερη των τριάντα (0,30) λεπτών και ανώτερη των εκατό (100) ευρώ.

Συγκέντρωση του μετοχικού κεφαλαίου = κάλυψη + καταβολή του κεφαλαίου

Η κάλυψη του μετοχικού κεφαλαίου αποτελεί συστατικό όρο για την ίδρυση της αε. Αντίθετα, η καταβολή δεν αποτελεί συστατικό όρο.

Με τον όρο καταβολή του μετοχικού κεφαλαίου νοείται η εκπλήρωση της υποχρέωσης καταβολής εισφοράς.

ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΙΑ

- ❖ Το μετοχικό κεφάλαιο κάθε αε διέπεται από την **αρχή της σταθερότητας.**
- ❖ **Εταιρική ιδιότητα ονομάζεται η σχέση που συνδέει τον εταίρο με την εταιρία.** Ειδικά στην αε ονομάζεται μετοχική σχέση, η σύνδεση δηλαδή του μετόχου με το νομικό πρόσωπο της εταιρίας.

Απόκτηση της μετοχικής ιδιότητας: 2 τρόποι

- 1) η πρωτότυπη κτήση της μετοχικής ιδιότητας επέρχεται με την ανάληψη των μετοχών (αρκεί και η ανάληψη μιας μετοχής)
- 2) η παράγωγη κτήση της μετοχικής ιδιότητας επέρχεται με τη μεταβίβαση αυτής, από μέτοχο της εταιρίας σε κάποιο άλλο πρόσωπο, είτε με πράξη εν ζωή είτε αιτία θανάτου.

ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΙΑ

Βασικές αρχές που διέπουν τη μετοχική σχέση στην αε:

- ❖ Η αρχή της ίσης μεταχείρισης
- ❖ Η αρχή της ελεύθερης μεταβίβασης
- ❖ Η αρχή της έλλειψης υποχρεώσεων (πέραν της καταβολής της εισφοράς τους)
- ❖ Η αρχή του αδιαιρέτου (η μετοχική σχέση με τα δικαιώματα που απορρέουν από αυτήν είναι ενιαία και αδιαίρετη)
- ❖ Η αρχή της ενσωμάτωσης
- ❖ Το απρόσωπο της μετοχικής ιδιότητας (όλες οι μετοχές μπορούν κατά τη λειτουργία της εταιρίας να συγκεντρωθούν σε ένα μόνο πρόσωπο)

Δικαιώματα μετόχων

- ❖ Δικαιώματα διοικητικής φύσεως (δικαίωμα ψήφου, δικαιώματα μειοψηφίας των μετόχων)
- ❖ Δικαιώματα περιουσιακής φύσεως (δικαίωμα στα κέρδη, δικαίωμα συμμετοχής στο προϊόν της εκκαθάρισης).

Υποχρεώσεις μετόχων

- ❖ Η πιο σημαντική υποχρέωση των μετόχων είναι αυτή της **καταβολής της εισφοράς τους.**
- ❖ Υποχρέωση πίστewς απέναντι στην αε, η οποία μάλιστα διαφοροποιείται ανάλογα με το ποσοστό συμμετοχής κάθε μετόχου στο μετοχικό κεφάλαιο, καθώς και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά που παρουσιάζει κάθε αε.

Ευθύνη των μεγαλομετόχων και ιδιαίτερη ευθύνη του κυριαρχούντος μετόχου

- ❖ Μπορεί να προκύψει στη βάση των γενικών αρχών του Αστικού Κώδικα.
- ❖ Η υποχρέωση εταιρικής αλληλεγγύης (άρθρο 747 ΑΚ) αποτελεί τη νομική βάση για τη στοιχειοθέτηση της ευθύνης του κυριαρχούντος μετόχου.
- ❖ Ευθύνη του κυριαρχούντος μετόχου ενδέχεται να προκύψει και έναντι των εταιρικών δανειστών με βάση τις αρχές της άρσης της αυτοτέλειας του νομικού προσώπου ή της κατάχρησης της νομικής προσωπικότητας.

Διοικητικό Συμβούλιο Α.Ε.-αρμοδιότητες

=> **Διαχείριση εταιρικών υποθέσεων:** Διοίκηση εταιρίας, διαχείριση περιουσίας της κι εν γένει επιδίωξη του σκοπού της. Διαχείριση με γνώμονα το "εταιρικό συμφέρον" (=σύμφωνα με τα καλώς νοούμενα συμφέροντα της εταιρίας και τα εύλογα συμφέροντα των μετόχων/υποχρέωση πίστης). Ωστόσο, βάσει του νόμου, εξαιρούνται η έγκριση του ισολογισμού και η διάθεση των ετήσιων κερδών της εταιρίας => αρμοδιότητα Γενικής Συνέλευσης

=> **Εκπροσώπηση της εταιρίας:** Τα μέλη του Δ.Σ. Ενεργούν συλλογικά. Μπορεί το καταστατικό να προβλέπει τη δυνατότητα καθορισμού ορισμένων προσώπων μελών του Δ.Σ. ή και τρίτων να εκπροσωπούν την εταιρία.

Δέσμευση της εταιρίας έναντι τρίτων από πράξεις του Δ.Σ.:

=> Όταν οι πράξεις εμπίπτουν την αρμοδιότητά του βάσει του νόμου. Μη ύπαρξη δέσμευσης όταν αποκλειστική αρμοδιότητα άλλου οργάνου (π.χ. απόφαση συγχώνευσης α.ε. μόνο από Γ.Σ) και

=> Όταν το μέλος που εκπροσωπεί την εταιρία έχει τη σχετική εξουσία (π.χ. εάν στο καταστατικό προβλέπεται η σύμπραξη δύο μελών του Δ.Σ., δεν έχει τη σχετική εξουσία το ένα από αυτά να ενεργήσει μόνο του. Χρειάζονται και τα δύο).

Όταν τα παραπάνω τηρούνται, η εταιρία δεσμεύεται και από πράξεις του Δ.Σ. που ενήργησε α) καθ' υπέρβαση του εταιρικού σκοπού και β) καθ' υπέρβαση περιορισμών στην εξουσία του που έχουν τεθεί από το καταστατικό ή από απόφαση της Γ.Σ., εκτός κι αν ο τρίτος γνώριζε ή όφειλε να γνωρίζει. Στις ανωτέρω περιπτώσεις (α, β) γεννάται ευθύνη των μελών του Δ.Σ. έναντι της εταιρίας.

Διοικητικό Συμβούλιο Α.Ε.-αρμοδιότητες

=> **Ανάθεση αρμοδιοτήτων σε μέλη του Δ.Σ. ή σε τρίτους:** Εφόσον δεν το απαγορεύει το καταστατικό, μπορεί το Δ.Σ. να αναθέτει περαιτέρω την άσκηση εξουσιών που τους ανατέθηκαν ή μέρος των εξουσιών αυτών σε άλλα μέλη του Δ.Σ. ή σε τρίτους (υποδεέστερα διοικητικά όργανα). Υποχρέωση άσκησης εποπτείας από το Δ.Σ. στα εν λόγω πρόσωπα κι ευθύνη του για πράξεις και παραλείψεις τους.

=> **Οργάνωση υπηρεσίας εσωτερικού ελέγχου:** Στις εισηγμένες α.ε. είναι υποχρεωτικό. Στις μη εισηγμένες α.ε. Είναι προαιρετική η οργάνωση συστήματος εσωτερικού ελέγχου της εταιρίας, εκτός από τις περιπτώσεις που η α.ε. έχει ετήσιο κύκλο εργασιών άνω του 1.000.000 ευρώ.

Υποχρεώσεις μελών Δ.Σ. Α.Ε.

=> **Υποχρέωση πίστης:** επίδειξη δέουσας επιμέλειας, ενέργειες που προωθούν τα συμφέροντα της εταιρίας και παράλειψη ενεργειών που ενδέχεται να τα βλάψει. Απόρροιά της είναι η υποχρέωση εχεμύθειας και η απαγόρευση επιδίωξης ιδιωτικών συμφερόντων που αντιβαίνουν στα συμφέροντα της εταιρίας (υποχρέωση γνωστοποίησης σύγκρουσης συμφερόντων).

=> **Αποχή από πράξεις ανταγωνισμού σε βάρος της εταιρίας:** Απαγορεύεται να ασκούν για δικό τους λογαριασμό ή για λογαριασμό τρίτων πράξεις, που υπάγονται στο σκοπό της εταιρίας ή να συμμετέχουν ως ομόρρυθμοι εταίροι σε μια ομόρρυθμη εταιρία που έχει τον ίδιο σκοπό, εκτός κι αν έχουν πάρει προηγουμένως άδεια από τη Γ.Σ. Διαφορετικά η εταιρία έχει αξίωση αποζημίωσης κατά αυτών.

=> **Αποχή από τη σύναψη απαγορευμένων συμβάσεων:** Απαγορεύεται στα μέλη του Δ.Σ., σε στενούς συγγενείς τους και σε ορισμένα πρόσωπα να καταρτίζουν συγκεκριμένες συμβάσεις με την εταιρία, ενώ απαιτείται προηγούμενη άδεια από τη Γ.Σ. για κατάρτιση άλλων συμβάσεων.

Ευθύνη του Δ.Σ.

=> **Ευθύνη Δ.Σ. για κακή διαχείριση των εταιρικών υποθέσεων έναντι της εταιρίας-Άσκηση εταιρικής αγωγής**

-Όταν τα μέλη του Δ.Σ. προξενήσουν υπαιτίως ζημία στην εταιρία, η εταιρία έχει δικαίωμα να ασκήσει εταιρική αγωγή εναντίον τους και να αξιώσει την αποζημίωσή της.

Με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης δίνεται η σχετική εντολή για άσκηση εταιρικής αγωγής. Η εταιρία μπορεί να παραιτηθεί από τις αξιώσεις της για αποζημίωση όταν έχουν παρέλθει 2 χρόνια από τη γένεση των αξιώσεων και υπάρξει και σχετική απόφαση της Γενικής Συνέλευσης στην οποία να μην αντιτίθεται το 1/5 των μετόχων της.

Είναι διαφορετικό το ζήτημα της απαλλαγής των μελών του Δ.Σ. και των ελεγκτών από κάθε ευθύνη αποζημίωσης με απόφαση της Γ.Σ. μετά την ψήφιση του ισολογισμού της εταιρίας. Γίνεται με την έννοια της έγκρισης της διαχείρισης.

-Υποχρέωση άσκηση εταιρικής αγωγής όταν η ζημία οφείλεται σε δόλο του Δ.Σ. Εάν αδράνεια παρά την ύπαρξη της υποχρέωσης, η Γ.Σ. ή η μειοψηφία του 1/10 των μετόχων διορίζει εκπροσώπους για τη δίκη.

Ευθύνη του Δ.Σ.

=> **Ευθύνη έναντι των εταιρικών πιστωτών**

Οι πιστωτές της εταιρίας μπορούν να ζητήσουν αποζημίωση από τα μέλη του Δ.Σ. για τα χρέη της εταιρίας μόνο όταν υπήρξε υπαίτια καθυστέρηση υποβολής αίτησης για κήρυξη της εταιρίας σε πτώχευση (παρέλκυση πτώχευσης) ή όταν η πτώχευση προκλήθηκε από δόλο ή βαριά αμέλεια του Δ.Σ. (υπαίτια πρόκληση πτώχευσης).

=> **Ποινική ευθύνη κι ευθύνη για χρέη της εταιρίας προς το Δημόσιο**

Γενική Συνέλευση των μετόχων Α.Ε.

Η Γ.Σ. Είναι το βουλευτικό όργανο της α.ε. Είναι το 2ο συλλογικό όργανο μετά το Δ.Σ. Είναι το ανώτατο όργανο της α.ε.

=> **Αρμοδιότητες:** Αρμόδια να αποφασίζει για όλα τα ζητήματα που απαριθμούνται στο νόμο (π.χ. τροποποίηση καταστατικού, εποπτεία Δ.Σ. και ελεγκτών, έγκριση ισολογισμού και απαλλαγή των μελών του Δ.Σ. και ελεγκτών από την ευθύνη για αποζημίωση, διάθεση ετησίων κερδών) και για όσα ζητήματα της έχει αναθέσει το Καταστατικό, εκτός από όσα ο νόμος ρητά τα αναθέτει στο Δ.Σ. (διαχείριση εταιρικών υποθέσεων και εκπροσώπηση εταιρίας) ή στους ελεγκτές (έλεγχο διαχείρισης).

Είδη Γ.Σ.:

=> **Τακτική** (μέσα σε 6 μήνες από τη λήξη της εταιρικής χρήσης για την έγκριση του ισολογισμού και τη διάθεση των κερδών)-**Έκτακτη Γ.Σ.** (διάκριση ανάλογα με το χρόνο συγκρότησης και τις αρμοδιότητες)

=> **Συνήθης-Εξαιρετική Γ.Σ.** (ανάλογα με τη σπουδαιότητα των θεμάτων)

=> **Αρχική-Επαναληπτική Γ.Σ.** (εάν θα συνέλθει με την πρώτη ή με την επόμενη πρόσκληση)

Γενική συνέλευση όλων των μετόχων-Γενική συνέλευση των προνομιούχων μετόχων (ανάλογα με τα συμμετέχοντα πρόσωπα)

Σύγκληση Γ.Σ.

Αρμόδιο όργανο νόμιμης σύγκλησης:

=> το Δ.Σ. για την τακτική Γ.Σ.

=> το Δ.Σ. για την έκτακτη Γ.Σ. ύστερα από αίτηση είτε μειοψηφίας μετόχων που εκπροσωπούν τουλάχιστον το 1/20 του καταβεβλημένου μετοχικού κεφαλαίου, είτε από τους ελεγκτές

Πρόσκληση για σύγκληση Γ.Σ.:

Έγγραφο πρόσκληση από το Δ.Σ. και παραλαβή της από τους μετόχους και δημοσίευσή της σε εφημερίδες 20 ημέρες πριν τη συνεδρίαση η οποία θα πρέπει να δημοσιευτεί στο Τεύχος Α.Ε. και ΕΠΕ και Γ.Ε.Μ.Η.

Κρατική εποπτεία-Δημοσιεύσεις:

Για την τακτική Γ.Σ. υποβολή στο Υπουργείο Οικονομίας αντίγραφου της ημερήσιας διάταξης, των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων της εταιρίας και τις εκθέσεις των ελεγκτών.

ΛΥΣΗ ΤΗΣ Α.Ε.

Λόγοι λύσης της α.ε.:

- => Πάροδος του χρόνου διάρκειας της εταιρίας
- => Απόφαση της Γ.Σ. η οποία διορίζει τον εκκαθαριστή και καταχωρείται στο Γ.Ε.Μ.Η. και δημοσιεύεται στο Τ.Α.Ε. και Ε.Π.Ε.
- => Πτώχευση της εταιρίας
- => Λύση με δικαστική απόφαση λόγω ανάκλησης της άδειας σύστασης της α.ε. μετά από αίτηση μελών Δ.Σ. ή δανειστών της εταιρίας ή μετόχων ή της εποπτεύουσας αρχής.

ΑΝΑΒΙΩΣΗ-ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΗ

Αναβίωση

Με απόφαση της Γ.Σ. και υπό την προϋπόθεση ότι δεν άρχισε η διανομή του προϊόντος της εκκαθάρισης, η εταιρία μπορεί να αναβιώσει δηλ. να επιστρέψει στο παραγωγικό στάδιο. Η απόφαση της Γ.Σ. θα πρέπει να εγκριθεί από τη Διοίκηση, να καταχωρηθεί στο Γ.Ε.Μ.Η. και να δημοσιευτεί στο Τ.Α.Ε. και Ε.Π.Ε.

Εκκαθάριση

Η εταιρία που λύεται εισέρχεται αυτοδικαίως στο στάδιο της εκκαθάρισης κατά το οποίο μεταβάλλεται ο σκοπός της εταιρίας ο οποίος έγκειται στην εκκαθάριση της εταιρικής περιουσίας.

Αυτοδικαίως παύει η εξουσία του Δ.Σ. και η Γ.Σ. διορίζει τους εκκαθαριστές.

Το στάδιο της εκκαθάρισης δεν μπορεί να υπερβεί την πενταετία από την ημερομηνία έναρξης της εκκαθάρισης, οπότε και η εταιρία διαγράφεται από το Μητρώο. Περάτωση της α.ε. επέρχεται με τη διαγραφή της από το Γ.Ε.Μ.Η.

ΕΤΑΙΡΙΑ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ (ΕΠΕ)

Η ΕΠΕ είναι εμπορική εταιρία με νομική προσωπικότητα και με κεφαλαιουχικό χαρακτήρα της οποίας το μετοχικό κεφάλαιο καθορίζεται από το νόμο και διαιρείται σε ίσα τμήματα (εταιρικά μερίδια που δεν ενσωματώνονται σε έγγραφο).

Λόγω του κεφαλαιουχικού της χαρακτήρα, μόνο η εταιρία ευθύνεται με την περιουσία της έναντι των τρίτων. Το εταιρικό κεφάλαιο της ΕΠΕ αποτελεί εγγύηση για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων της εταιρίας έναντι των τρίτων. Μετά την τελευταία τροποποίηση του νόμου, η ΕΠΕ μπορεί πλέον να συσταθεί και με μηδενικό κεφάλαιο.

Είναι εμπορική κατά το τυπικό σύστημα δηλ. ανεξάρτητα από το σκοπό που επιδιώκει και οι πράξεις της θεωρούνται εμπορικές.

Αναλογικά εφαρμόζονται στην ΕΠΕ οι διατάξεις που αφορούν την α.ε., όταν ο νόμος δεν ορίζει κάτι ειδικό για την ΕΠΕ.

Σύσταση ΕΠΕ: Σύνταξη καταστατικού, καταβολή εταιρικού κεφαλαίου και τήρηση των διατυπώσεων δημοσιότητας.

1. Σύνταξη καταστατικού με συμβολαιογραφικό έγγραφο από ένα (Μονοπρόσωπη ΕΠΕ) ή περισσότερα πρόσωπα που έχουν την ικανότητα προς διενέργεια εμπορικών πράξεων. Σημειωτέον ότι στη Μονοπρόσωπη ΕΠΕ ισχύει ό,τι ισχύει και στην ΕΠΕ. Το Καταστατικό θα πρέπει να περιέχει υποχρεωτικά τα στοιχεία των εταίρων, την εταιρική επωνυμία, την έδρα και το σκοπό της εταιρίας, τον τύπο της εταιρίας, το κεφάλαιο της εταιρίας, τις εις είδος εισφορές των εταίρων και τη διάρκεια της εταιρίας.

ΕΤΑΙΡΙΑ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ

2. Καταβολή εταιρικού κεφαλαίου

3. Τήρηση των διατυπώσεων δημοσιότητας

Οι ιδρυτές της εταιρίας θα πρέπει να προσέλθουν στην Υπηρεσία μιας Στάσης (συμβολαιογράφος) να υπογράψουν το συμβολαιογραφικό έγγραφο σύστασης της εταιρίας και να υποβάλουν αίτηση καταχώρησης της ΕΠΕ στο Γ.Ε.Μ.Η., αίτηση καταχώρησης της εταιρίας στο Επιμελητήριο. Με την καταχώρηση της ΕΠΕ στο ΓΕΜΗ η εταιρία αποκτά νομική προσωπικότητα (συστατικό χαρακτήρα). Η εν συνέχεια δημοσίευση στο τεύχος ΑΕ-ΕΠΕ και ΓΕΜΗ έχει δηλωτικό χαρακτήρα (μπορεί να αντιταχθεί κι έναντι των τρίτων).

Εταιρικό μερίδιο και Μερίδα συμμετοχής

Κάθε εταίρος της ΕΠΕ μπορεί να έχει ένα ή περισσότερα εταιρικά μερίδια (κάθε ένα από τα ίσα τμήματα στα οποία διαιρείται το κεφάλαιο της ΕΠΕ).

Μερίδα συμμετοχής είναι το ποσοστό του κάθε εταίρου στο κεφάλαιο της ΕΠΕ και αποτελείται από το σύνολο των εταιρικών μεριδίων του εταίρου. Κάθε εταίρος έχει μία μερίδα συμμετοχής, όσα εταιρικά μερίδια κι αν έχει. Μόνο για τη μερίδα συμμετοχής μπορεί να εκδοθεί έγγραφο, ενώ τα εταιρικά μερίδια δεν ενσωματώνονται σε έγγραφο.

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΕ

Διαχειριστές

Η διαχείριση και η εκπροσώπηση της ΕΠΕ ανήκει στους διαχειριστές. Οι διαχειριστές της ΕΠΕ έχουν τις ίδιες αρμοδιότητες και ευθύνες με τα μέλη του Δ.Σ. στην α.ε.

Συνέλευση των εταίρων

Είναι το βουλευτικό όργανο της εταιρίας και λειτουργεί όπως η Γ.Σ. στην α.ε.

Ελεγκτές

Υποχρεωτικά υπάρχουν μόνο στις "μεγάλες" ΕΠΕ.

ΕΥΘΥΝΗ ΕΤΑΙΡΩΝ ΤΗΣ ΕΠΕ

Ευθύνη εταίρων έναντι της εταιρίας και των λοιπών εταίρων

Κάθε εταίρος της ΕΠΕ, όταν δεν εκπληρώνει ή εκπληρώνει πλημμελώς τις υποχρεώσεις του ως εταίρος της ΕΠΕ, έχει ευθύνη έναντι της εταιρίας.

Ευθύνη εταίρων ΕΠΕ έναντι τρίτων

Οι εταίροι της ΕΠΕ δεν φέρουν καμία ευθύνη για τις υποχρεώσεις της εταιρίας έναντι των τρίτων, καθώς γι' αυτές ευθύνεται η εταιρία με την παρουσία της.

Το ίδιο συμβαίνει και με τη Μονοπρόσωπη ΕΠΕ: Ο εταίρος Μονοπρόσωπης ΕΠΕ δεν αποκτά την εμπορική ιδιότητα ούτε ευθύνεται ο ίδιος προσωπικά για τα χρέη της εταιρίας έναντι των τρίτων, γιατί διαφορετικά καταστρατηγούνται οι συνέπειες που απορρέουν από την αναγνώριση της Μονοπρόσωπης ΕΠΕ από την έννομη τάξη.

ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥΧΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ (ΙΚΕ)

Η ΙΚΕ έχει νομική προσωπικότητα και είναι εμπορική, ακόμα κι αν ο σκοπός της δεν είναι εμπορικός (κτήση εμπορικής ιδιότητας κατά το τυπικό σύστημα).

Έχει κεφαλαιουχικό χαρακτήρα, δηλαδή για τις εταιρικές υποχρεώσεις ευθύνεται μόνο η εταιρία με την περιουσία της κι όχι και οι εταίροι.

Έχει κεφάλαιο τουλάχιστον 1 (ένα) ευρώ.

Οι εταίροι συμμετέχουν στην ΙΚΕ με κεφαλαιακές, με εξωκεφαλαιακές ή με εγγυητικές εισφορές.

Μπορεί να συσταθεί από ένα (μονοπρόσωπη ΙΚΕ) ή περισσότερα πρόσωπα.

Σύσταση ΙΚΕ

=> Από ένα ή περισσότερα πρόσωπα

=> Με έγγραφο το οποίο θα πρέπει να περιέχει τους όρους του καταστατικού (στοιχεία εταίρου ή εταίρων, εταιρική επωνυμία, έδρα εταιρίας, σκοπός εταιρίας, ιδιότητα εταιρίας ως "ΙΚΕ", εισφορές εταίρων και κεφάλαιο εταιρίας, εταιρικά μερίδια, τρόπος διαχείρισης και εκπροσώπησης της ΙΚΕ, διάρκεια ΙΚΕ (αν δεν ορίζεται στο καταστατικό θα ισχύει για 12 έτη με δυνατότητα παράτασης με απόφαση των εταίρων).

=> Με συμβολαιογραφικό έγγραφο αν το επιβάλλει ειδική διάταξη νόμου ή αν εισφέρονται στην εταιρία περιουσιακά στοιχεία για τη μεταβίβαση των οποίων απαιτείται συμβολαιογραφικό έγγραφο ή αν επιλέγεται από τα μέρη.

=> Τήρηση δημοσιότητας: Σύσταση μέσω της υπηρεσίας μίας στάσης: Επιμελητήρια, Πιστοποιημένα ως Υπηρεσία Μίας Στάσης Κέντρα Εξυπηρέτησης Πολιτών (ΚΕΠ), Συμβολαιογράφος, εφόσον συνταχθεί συμβολαιογραφικό έγγραφο. Εν συνεχεία, καταχώρηση της ΙΚΕ στο Γ.Ε.Μ.Η.

Οργάνωση της ΙΚΕ

Συνέλευση των εταίρων: Οι εταίροι της ΙΚΕ αποφασίζουν για κάθε εταιρική υπόθεση. Η τακτική συνέλευση συγκαλείται τουλάχιστον μία φορά το χρόνο μέσα σε 4 μήνες από τη λήξη της εταιρικής χρήσης με αντικείμενο την έγκριση των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων. Περαιτέρω, εταίροι που έχουν το 1/10 του συνολικού αριθμού των εταιρικών μεριδίων μπορούν να ζητήσουν από το διαχειριστή της ΙΚΕ τη σύγκληση συνέλευσης.

Διαχείριση και εκπροσώπηση της ΙΚΕ: Ο διαχειριστής της ΙΚΕ εκπροσωπεί την εταιρία και ενεργεί στο όνομά της κάθε πράξη που αφορά στη διοίκησή της, στη διαχείριση της περιουσίας της και της εν γένει επιδίωξη του σκοπού της. Αν δεν ορίζεται από το καταστατικό ο διαχειριστής, τότε η διαχείριση και εκπροσώπηση της εταιρίας διενεργείται συλλογικά από όλους τους εταίρους μαζί.

Λύση ΙΚΕ

Λόγοι λύσης:

- => με απόφαση των εταίρων
- => με την παρέλευση του χρόνου διάρκειας που ορίζεται στο καταστατικό
- => με την πτώχευση της εταιρίας